

Nr 232

Av fröken **Ljungberg m. fl.**, om rätt för handikappade till särskilda avdrag vid beskattningen.

(Lika lydande med motion nr 177 i Första kammaren)

Förvärvsarbete, som i större eller mindre utsträckning är handikappade, beviljas endast i undantagsfall extra avdrag för sådana utgifter i samband med inkomstens förvärvande, som kan hänföras till deras handikapp. Avdrag medges för närvarande endast för dem som genom att de har mycket låg inkomst har s. k. nedsatt skatteförmåga.

Även de handikappade personer som har en relativt dräglig inkomst har emellertid extra utgifter på grund av sin invaliditet eller sjukdom. Detta gäller bl. a. handikappade som tvingas förflytta sig med rullstol i samband med förvärvsarbetet. De använder visserligen ibland bil för att komma till och från sina arbeten, men när de flyttar över från rullstolen till bilen och tvärtom, måste de ofta släpa sig från den ena sittplatsen till den andra. Då smutsas många gånger kläderna ned och utsätts även i övrigt för onormalt stort slitage. Även om man inte behöver flytta sig ur rullstolen, slits kläderna ovanligt mycket — i synnerhet utomhus — dels genom nötning under färd och dels genom täta kemiska tvättningar. Således har den som hänvisats till rullstol extra dryga kostnader på klädkontot. Vederbörande är betydligt oftare i behov av att nykipera sig än de fysiskt mer lyckligt lottade människorna.

Invalidiserade personer, som inte är beroende av rullstol för att förflytta sig men måste använda protes eller stödbandage eller måste röra sig på ett onaturligt sätt, kan också slita kläder mer än normalt, särskilt vid protesens eller stödbandagets ledpunkter. Tvingas man gå på ett avvikande sätt, kan det hända att skorna snart mister passformen.

Vad ovan sagts utgör endast exempel på hur de rörelsehindrades klädesplagg på olika sätt utsätts för onormala påfrestningar. Även i andra avseenden medför handikappet extrautgifter. Dessutom är det inte enbart rörelsehindrade som på grund av handikapp ådrar sig extrautgifter i samband med inkomstens förvärvande. Som exempel vill vi nämna en relativt stor grupp människor i vårt land, diabetikerna. De är ofta inte synbart handikappade, och sjukdomen försvårar i regel inte yrkesarbete. Emellertid har en sockersjuk ofta stora extrautgifter för kosthållet. På ett stort svenskt sjukhus har konstaterats att vissa diabetiker måste vidkännas en 40 %-ig fördyring av kosten på grund av den noggranna diet som deras sjukdom kräver. Fördyringen blir större för de förvärvsarbetande som måste äta ute. Inte sällan måste nämligen diabetiker särbeställa maträtter för att undvika en hälsovådlig måltid.

Diabetiker brukar emellanåt medges extra avdrag för en del av sina av sjukdomen betingade kostnader för inkomstens förvärvande. Prövning sker i varje särskilt fall, och det eventuella avdraget blir dessutom i regel lågt — vanligen 400 till 800 kronor — i förhållande till de verkliga kostnaderna. Därtill sker utöver en viss inkomst avtrappning av avdraget. De olika lokala taxeringsmyndigheterna har också olika kriterier vid prövning av de enskilda fallen, och således föreligger en oenhetlig praxis.

De i denna motion antydda extrautgifterna för handikappade och vissa sjuka personer har ett faktiskt samband med inkomstens förvärvande. Även i övrigt har handikappade kostnader som är helt föranledda av deras sjukdom eller lyte, men eftersom de är levnadskostnader beaktas de inte vid beskattning. Som nämnts är det ofta svårt för handikappade att erhålla extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Tungt vägande individuella skäl måste föreligga, om avdrag skall medges. Den starka restriktivitet som präglar prövningen av avdragsyrkandena är otillfredsställande. En ändring bör därför komma till stånd. Bestämmelserna om de allmänna förutsättningarna för rätt till de här ifrågavarande avdragen enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen bör ändras.

Även den ovan berörda oenligheten i praxis mellan olika lokala taxeringsmyndigheter är oacceptabel och leder ofta till flagrant orättvisa. Behandlingen av ett yrkande blir nämligen beroende av var deklaranter råkar vara bosatt. Det vore således av största värde, om konkreta bestämmelser kunde utfärdas varigenom olika taxeringsmyndigheters bedömningsgrunder i detta avseende bleve överensstämmande.

Vi har utgått ifrån att handikappbegreppet inte enbart inrymmer rörelsehinder utan kanske lika ofta långvarig eller kronisk sjukdom av annan art. Gemensamt för de drabbade är att de i samband med inkomstens förvärvande har av handikapp betingade problem, som framtvingar ekonomiska uppoffringar utöver det normala. Med hänsyn till svårigheten att definiera vad som skall avses med handikappade härvidlag — det gäller ändå människor som har möjligheter att förvärva inkomster genom eget arbete — anser vi oss inte nu kunna lägga fram ett konkret förslag. Vi föreslår därför att den sittande handikapputredningen får till uppgift att även utreda de handikappades skatteproblem och fördenskull förses med nödvändig expertis.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t genom tilläggsdirektiv till handikapputredningen måtte ge denna i uppdrag att närmare undersöka *dels* frågan om de handikappades skatteproblem närmast i vad avser rätt till avdrag för av handikapp betingade särskilda kostnader för inkomstförvärvande, *dels ock* frågan om extra avdrag på grund av de handikappades högre levnadskostnader.

Stockholm den 23 januari 1968

Blenda Ljungberg (h)

Karin Wetterström (h)

Henning Gustafsson (fp)
i Skellefteå

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping